

Stanowisko Rady Wykonawczej Polskiego Komitetu Europejskiej Sieci Przeciwdziałania Ubóstwu (EAPN) o założeniach reformy pomocy społecznej

12.12.12

Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej przedstawiło na Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu diagnozę i zarys założeń reformy pomocy społecznej¹. Rada Wykonawcza PK EAPN zajęła wobec niego następujące stanowisko.

Po pierwsze, od dawna postulowano oddzielenie obsługi procedury sprawdzania uprawnień, obliczania i wypłacania zasiłków od pracy socjalnej. Jest to jednak sprawa trudna, szczególnie ze względu na to, że zasiłki usiłuje się obecnie traktować jako instrument wpływu na zachowania, czyli instrument pracy socjalnej właśnie. W naszej opinii oddzielenie jest to krok w dobrym kierunku, pieniężna pomoc społeczna ma charakter ostatniej deski ratunku ze strony społeczeństwa i nie powinna być warunkowana zachowaniami, ani innymi niż ubóstwo problemami. W tym względzie nie zapowiedziano niestety ani usunięcia klauzuli uniemożliwiającej pomoc finansową tylko ze względu na ubóstwo, ani też nie zapowiedziano zwiększenia zasiłku okresowego z 50% do gwarantowanych 100%. Brak też sygnałów o wzmocnieniu pomocy społecznej w kategoriach praw obywatelskich, do czego przyczyniłoby się usunięcie z ustawy zapisów, na które nadal można się powołać i odmówić pomocy mimo spełniania warunków ustawowych (np. „Potrzeby osób i rodzin korzystających z pomocy powinny zostać uwzględnione, jeżeli odpowiadają celom i mieszczą się w możliwościach pomocy społecznej”).

Po drugie, zlecenie usług pomocy społecznej na zewnątrz sektora finansów publicznych to krok w kierunku kontraktowego modelu pomocy społecznej. Oczekuje się po nim zwiększenia efektywności i skuteczności, co jednak niekoniecznie musi się zrealizować, jeżeli podstawą zlecenia będą przetargi publiczne bez klauzul społecznych, w których zasadniczym kryterium będzie cena usługi. Dlatego należy zapewnić, że tryb zlecenia będzie zgodny z art. 25 ustawy o pomocy społecznej, pamiętając, że w praktyce stosowane

¹ Krótka informacja i prezentacja na ten temat: <http://wartowiedziec.org/index.php/start/felietony/10798-odwane-i-i-daleko-idce-zmiany-w-systemie-pomocy-spoecznej-pierwsza-przymiarka-resortu>

Sekretariat Polskiego Komitetu EAPN:

WRZOS
Ul. Nowy Świat 49
00-042 Warszawa
Tel.(022) 826 52 46
e-mail: eapn@wrzos.org.pl

są procedury z zakresu zamówień publicznych, co według nas nie jest zgodne z prawem. Nie popieramy reformy czyniącej zlecenie pracy socjalnej obowiązkowym dla jednostek samorządu terytorialnego, samorząd powinien mieć wybór w tym zakresie.

Po trzecie, z zadowoleniem witamy zapowiedź zmian mechanizmu ustalania kryteriów dochodowych, gdyż obecny zawiódł w sposób skandaliczny, kryterium ustawowe w wyniku zaniechań rządu stało się niższe niż minimum egzystencji (kryterium w końcu zwiększono od 1 października 2012). Nie popieramy jednak tego, aby to właśnie minimum egzystencji było podstawą ustalania uprawnień i wysokości zasiłków z pomocy społecznej. Powinien być to próg wyższy obliczony na przykład jako średnia minimum egzystencji i minimum socjalnego, waloryzowany co roku wskaźnikiem wzrostu cen. Propozycję wyższego kryterium, z uwzględnieniem zwiększonych kosztów utrzymania osób przewlekle chorych, wymagających intensywnej opieki i niepełnosprawnych, uważamy za krok w dobrym kierunku.

Po czwarte, zrównanie sytuacji podopiecznych domów pomocy społecznej i zakładów opieki długoterminowej popieramy, o ile nie będzie to oznaczało ograniczenia dostępu do stacjonarnej opieki czy opiekuńczych usług o charakterze środowiskowym.

Powołanie specjalnych domów pomocy społecznej dla podopiecznych uzależnionych czy nadużywających środków psychoaktywnych i mających trudności z kontrolowaniem swoich zachowań może doprowadzić do zgromadzenia trudnych przypadków w jednym miejscu i przekształcania się domów tego typu w instytucje poprawcze dla dorosłych.

Zmiany sposobu odpłatności za usługi stacjonarnej opieki poprzez wprowadzenie bonu opiekuńczego, który będzie mógł być zrealizowany w domach z różnych sektorów potencjalnie może wzmacniać pozycję osób starszych, zapewniając im wybór najbardziej odpowiedniej dla siebie oferty. Jeżeli jednak wartość bonu będzie zbyt niska, to sprzyjać to będzie usługodawcom oferującym niskiej jakości usługi.

Sekretariat Polskiego Komitetu EAPN:

WRZOS
Ul. Nowy Świat 49
00-042 Warszawa
Tel.(022) 826 52 46
e-mail: eapn@wrzos.org.pl